FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT PHILIPPE LÉGER

fremsat den 21. februar 2002 [1]

1. Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 27, nr. 3, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager [2]. I denne bestemmelse foreskrives det, at en retsafgørelse ikke kan anerkendes i en anden kontraherende stat, såfremt afgørelsen er uforenelig med en afgørelse mellem de samme parter truffet i denne anden kontraherende stat.

2. De nationale retsafgørelser, der er genstand for sagen for den nationale ret, er karakteriseret ved, at de er truffet i medfør nationale regler, som finder anvendelse i forbindelse med procedurer om foreløbige retsmidler, og som er forskellige i hver af de to kontraherende stater. Denne særlige situation, der karakteriserer hovedsagen, har givet den forelæggende ret anledning til at stille spørgsmål om, hvorvidt afgørelser vedrørende en begæring om foreløbige eller sikrende retsmidler kan være uforenelige, når de adskiller sig fra hinanden med hensyn til de særlige processuelle betingelser, der gælder i hver af de kontraherende stater, for at sådanne foreløbige eller sikrende retsmidler kan iværksættes.

3. Inden jeg går over til at behandle det hovedspørgsmål, der er forelagt, vil jeg redegøre for baggrunden for tvisten ved den nationale ret, sagsforløbet og de relevante retlige bestemmelser.

I — Faktiske omstændigheder og tvisten for den nationale ret

4. Italian Leather SpA [3] er et selskab med hjemsted i Italien, som forhandler polstrede møbler med læderbetræk under betegnelsen »LongLife«.

5. WECO Polstermöbel GmbH & Co. [4] er et selskab med hjemsted i Tyskland, som også sælger polstrede møbler.

1 — Originalsprog: fransk.

2 — EFT 1978 L 304, s. 17. Den version af Bruxelles-konventionen, som finder anvendelse i denne sag, er konventionen som ændret ved konventionen af 9.10.1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77), ved konventionen af 25.10.1982 om Den Hellenske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1) og ved konventionen af 26.5.1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1, herefter »Bruxelles-konventionen« eller »konventionen«). En konsolideret udgave af konventionen som ændret ved disse tre tiltrædelseskonventioner er trykt i EFT 1990 C 189, s. 2.

3 — Herefter »Italian Leather« eller »rekvirenten«.

4 — Herefter »WECO« eller »rekvisitus«.

6. I 1996 gav Italian Leather i henhold til en »eksklusivkontrakt« WECO ret til eneforhandling af sine varer for et tidsrum af fem år i et bestemt geografisk område. Kontrakten indeholdt bl.a. følgende bestemmelser:

»2) Forhandlerne kan kun anvende varemærket LongLife ved markedsføring af møbler, der er betrukket med Long-Life-læder.

[...]

4) Ingen forhandler kan anvende varemærket LongLife til egen reklame uden en skriftlig tilladelse fra leverandøren« [5].

7. Retterne i Bari (Italien) blev i henhold til parternes kontrakt aftalt som værneting.

8. WECO meddelte i 1998, at Italian Leathers opfyldelse af kontrakten efter WECO's opfattelse var mangelfuld. WECO meddelte, at selskabet som følge heraf ikke kunne forsvare at deltage i en fælles reklameindsats med henblik på nogle forestående boligmesser, men at det i stedet ville præsentere sit eget WECO-mærke.

9. Som reaktion herpå fremsatte Italian Leather for Landgericht Koblenz (Tyskland), som er den kompetente ret ved WECO's hjemsted, begæring om, at der blev nedlagt forbud mod, at WECO markedsførte lædervarer som vedligeholdelseslet læder under varemærket »naturia longlife by Maurizio Danieli«.

10. Ved kendelse af 17. november 1998 afslog Landgericht Koblenz at fremme begæringen, der var fremsat i medfør af Bruxelles-konventionens artikel 24. Retten begrundede sin afgørelse med, at rekvirenten ikke havde »et retligt grundlag for et forbud« [6].

11. Landgericht Koblenz fandt, at hvis begæringen blev efterkommet, var dette ensbetydende med, at WECO blev pålagt at opfylde kontrakten. Italian Leather havde imidlertid ikke påvist nogen fare for en uoprettelig skade eller et endeligt tab af rettigheder, hvilket er en betingelse efter tysk ret for at iværksætte et sådant retsmiddel. Derudover havde WECO allerede truffet konkrete foranstaltninger til reklame for og markedsføring af sine produkter med læder fra andre leverandører.

5 — S. 3 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.

6 — I medfør af konventionens artikel 24, kan de foreløbige, herunder sikrende retsmidler, der er fastsat i en kontraherende stats lovgivning, kræves anvendt af den pågældende stats retslige myndigheder, selv om en ret i en anden kontraherende stat i medfør af konventionen er kompetent til at påkende sagens realitet.

På denne baggrund ville WECO ligeledes kunne forvente at lide betragtelige tab i forbindelse med nedlæggelse af det begærede forbud.

12. Italian Leather fremsatte ligeledes begæring om foreløbige retsmidler for Tribunale di Bari. I sin kendelse af 28. december 1998 nedlagde Tribunale di Bari forbud mod, at WECO anvendte mærket »LongLife« i forbindelse med afsætning af sine læderprodukter i visse medlemsstater, herunder Tyskland, og udtalte i den forbindelse, at »[u]opsættelighedens (periculum in mora) skal ses i lyset af rekvisiti økonomiske tab og den dermed forbundne mulighed for, at retten »dør«, for hvilken der ikke kan ydes erstatning« [7].

13. På Italian Leathers begæring bestemte Landgericht Koblenz ved kendelse af 18. januar 1999, at den af Tribunale di Bari afsagte kendelse skulle forsynes med fuldbyrdelsespåtegning, og der blev svarende hertil truffet bestemmelse om en tvangsbøde.

14. WECO indbragte denne kendelse for Oberlandesgericht, som ændrede eksekvaturkendelsen af 18. januar 1999, idet den fandt, at den af Tribunale di Bari afsagte kendelse var uforenelig, i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand, med Landgericht Koblenz' afgørelse af 17. november 1998, ved hvilken Landgericht Koblenz havde afslået Italian Leathers begæring om foreløbige retsmidler.

7 — Gengivet af Bundesgerichtshof, s. 8 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.

15. Italian Leather appellerede Oberlandesgerichts afgørelse til Bundesgerichtshof.

II — Relevante retsforskrifter

Konventionen

16. Ifølge Bruxelles-konventionens artikel 1, stk. 1, finder konventionen anvendelse på borgerlige sager, herunder handelssager, uanset domsmyndighedens art.

17. I Bruxelles-konventionens afsnit III er der fastsat regler om anerkendelse og fuldbyrdelse i en kontraherende stat af retsafgørelser truffet af en ret i en anden kontraherende stat.

18. Bruxelles-konventionens artikel 26, stk. 1, bestemmer, at »retsafgørelser, der er truffet i en kontraherende stat, skal anerkendes i de øvrige kontraherende stater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig fremgangsmåde«.

19. Blandt de undtagelser, der gælder fra reglen om anerkendelse af retsafgørelser i den stat, som begæringen rettes til, findes undtagelsen i henhold til konventionens artikel 27, nr. 3, som bestemmer, at »[e]n retsafgørelse [...] ikke [kan] anerkendes [...] såfremt afgørelsen er uforenelig med en afgørelse mellem de samme parter truffet i den stat, som begæringen rettes til«.

De tyske retsregler

20. Ifølge Bundesgerichtshof »følger det af § 935 i Zivilprozessordnung [8], at der kan træffes bestemmelse om et foreløbigt retsmiddel, dersom det må befrygtes, at en parts mulighed for at opnå sin ret umuliggøres eller væsentligt besværliggøres gennem en ændring af den bestående tilstand. På denne betingelse skal den ret, for hvilken sagen føres, i det væsentlige sikre den hidtidige tilstand« [9].

21. Bundesgerichtshof har endvidere fremhævet, at »retten i henhold til samme bestemmelse også kan regulere et retsforhold midlertidigt, hvis dette forekommer nødvendigt for at afværge væsentlige ulemper eller truende farer eller af andre grunde« [10].

8 — Den tyske civilproceslov, herefter »ZPO«.

9 — S. 7 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.

10 — S. 7 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.

III — De præjudicielle spørgsmål

22. Bundesgerichtshof finder det tvivlsomt, hvorledes konventionens artikel 27, nr. 3, skal fortolkes, når der som i hovedsagen er tale om sager om foreløbige retsmidler, hvori der er truffet to retsafgørelser på grundlag af forskellige processuelle regler. For det tilfælde, at Bundesgerichtshof stadfæster den eksekvaturkendelse, som Landgericht Koblenz afsagde den 18. januar 1999, rejser Bundesgerichtshof spørgsmål om, hvorvidt den samtidig kan eller skal fastholde den tvangsbøde, som Landgericht Koblenz har fastsat i forbindelse med den italienske kendelse, for det tilfælde, at kendelsen ikke efterkommes.

23. Bundesgerichtshof har derfor besluttet af udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»1) Kan afgørelser i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand være uforenelige, når de kun adskiller sig fra hinanden med hensyn til de særlige forudsætninger for, at et bestemt selvstændigt foreløbigt retsmiddel (i konventionens artikel 24's forstand) kan anvendes?

2) Kan og skal retten i fuldbyrdelsesstaten, som i henhold til konventionens artikel 34, stk. 1, og artikel 31, stk. 1, erklærer en udenlandsk afgørelse, hvorved rekvisitus pålægges en forpligtelse til at undlade at foretage bestemte handlinger, for eksigibel, samtidig

træffe bestemmelse om de foranstaltninger, der i henhold til fuldbyrdelsesstatens lovgivning er nødvendige for at fuldbyrde et retsligt undladelsespåbud?

3) Såfremt spørgsmål 2 besvares bekræftende: Skal de foranstaltninger, der i fuldbyrdelsesstaten er nødvendige for, at et undladelsespåbud er eksigibelt, også træffes, når den afgørelse, der skal anerkendes, ikke selv indeholder sammenlignelige foranstaltninger i henhold til domsstatens lovgivning, og denne lovgivning overhovedet ikke indeholder bestemmelser om, at sådanne retslige undladelsespåbud er umiddelbart eksigible?«

IV — Spørgsmålet om, hvorvidt indbyrdes modstridende afgørelser om foreløbige retsmidler kan være uforenelige i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand, når de er truffet på grundlag af forskellige processuelle regler om foreløbige retsmidler (første præjudicielle spørgsmål)

24. Det første fortolkningsspørgsmål går ud på, om to retsafgørelser [11], som i sager om foreløbige retsmidler er blevet truffet af retter i to kontraherende stater efter begæring om foreløbige retsmidler i form af et forbud mod at anvende et varemærke, kan være uforenelige i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand.

25. Således som spørgsmålet er formuleret af Bundesgerichtshof, tager det udgangspunkt i, at de to afgørelser ikke adskiller sig på anden måde, end at der gælder forskellige processuelle betingelser for, at et forbud kan nedlægges. De betingelser, der foreskrives i tysk ret, er strengere end de betingelser, der gælder for foreløbige retsmidler i italiensk lovgivning. En forbudsbegæring har således større sandsynlighed for at blive fremmet i Italien, end hvis samme begæring fremsættes for en tysk domstol.

26. Jeg skal indledningsvis fremsætte to bemærkninger.

27. For det første er de processuelle regler, som finder anvendelse i henhold til italiensk ret, ikke beskrevet præcist i forelæg-

11 — Det fremgår af forelæggelseskendelsen, og det er ubestridt, at den afgørelse, hvorved Landgericht Koblenz afslog Italian Leathers begæring om at forbyde WECO at anvende varemærket »LongLife« er en »retsafgørelse« i konventionens artikel 25's forstand. Det samme gælder den afgørelse, hvorved Tribunale di Bari imødekom samme forbudsbegæring, og som er genstand for anerkendelsessagen ved den nationale domstol i Tyskland. Det følger af artikel 25, at enhver afgørelse truffet af en ret i en kontraherende stat, uanset hvorledes den betegnes, er en »retsafgørelse« i konventionens forstand.

gelseskendelsen til trods for, at tyngdepunktet i fortolkningsspørgsmålet ligger på forskellene mellem de tyske og de italienske processuelle regler. Bundesgerichtshof har tværtimod, efter at have redegjort for grundene til, at Landgericht Koblenz fandt, at betingelserne for at fremme forbudsbegæringen ikke var opfyldt, blot oplyst, at Tribunale di Bari bedømte betingelsen anderledes [12]. Denne forklaring giver indtryk af, at forskellen mellem de to afgørelser skyldes to domstoles forskellige bedømmelse af den samme processuelle betingelse, og ikke, at der er tale om to nationale retssystemer, der er væsentligt forskellige.

28. Det må imidlertid i mangel af nærmere oplysninger om grundene til, at den forelæggende ret har stillet spørgsmål om de processuelle betingelser, der gælder for at imødekomme en forbudsbegæring, konstateres, at de betingelser for at iværksætte foreløbige retsmidler, som foreskrives i national ret, ikke er de samme i de to kontraherende stater.

29. For det andet tages der — når det antages, at den eneste forskel mellem de to afgørelser består i de forskellige betingelser, som foreskrives i nationale processuelle regler for, at der kan nedlægges forbud — *ikke hensyn til den omstændighed, at retsafgørelserne også adskiller sig fra hinanden på grund af deres forskellige retsvirkninger.* En begæring om forbud er blevet afslået af den tyske domstol, men er blevet fremmet af den italienske domstol.

30. Denne konstatering er ikke uden betydning for indholdet af det fortolkningsspørgsmål, som Domstolen er blevet bedt om at besvare. Selv om der er tale om forskellige betingelser for at iværksætte foreløbige retsmidler, ville det spørgsmål, som er forelagt af Bundesgerichtshof, ikke være opstået, hvis afgørelserne havde haft samme retsvirkninger. I et sådant tilfælde ville der ikke have hersket tvivl om, at den udenlandske retsafgørelse var forenelig med den afgørelse, som var blevet truffet i fuldbyrdelsesstaten.

31. Artikel 27 udgør i princippet en hindring for gennemførelsen af et af konventionens grundlæggende formål, som er i videst muligt omfang at lette den frie bevægelighed for retsafgørelser ved at foreskrive en enkel og hurtig eksekvaturprocedure. Denne undtagelse fra princippet om anerkendelse af retsafgørelser skal derfor fortolkes strengt [13]. Undtagelsen bør desuden kun finde anvendelse på retsafgørelser, hvis retsvirkninger »forstyrrer retstilstanden« i den stat, begæringen rettes til, hvis de påberåbes samtidig [14].

12 — Forelæggelseskendelsen, s. 7. Den betingelse, som den forelæggende ret henviser til, er i det væsentlige nødvendigheden af at hindre fare for en betydelig skade eller et truende tab af rettigheder for den, som har fremsat begæring om foreløbige retsmidler.

13 — Jf., som et eksempel på fast retspraksis, den for nylig afsagte dom af 11.5.2000 i sag C-38/98, Renault, Sml. I, s. 2973, præmis 26.

14 — Jf. P. Jenard, *Rapport om konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager*, s. 45 (EFT 1979 C 59, s. 1, herefter »Jenard-rapporten«).

32. Jeg skal minde om, at Domstolen i dom af 4. februar 1998 i Hoffmann-sagen fastslog, at det for at afgøre, om der består en uforenelighed i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand, skal undersøges, om retsafgørelserne har retsvirkninger, som gensidigt udelukker hinanden [15]. Det kan derfor eksempelvis vanskeligt hævdes, at retsafgørelser, som adskiller sig fra hinanden for så vidt angår begrundelsen, men ikke retsvirkningerne, er uforenelige i den forstand, at de forstyrrer retstilstanden i den stat, hvori retsafgørelsen ønskes fuldbyrdet [16]. Retsafgørelser kan samtidig være støttet på forskellige begrundelser, hvis blot de retsvirkninger, afgørelserne medfører, ikke er uforenelige.

33. Det kan i særdeleshed ikke accepteres, at en udenlandsk retsafgørelse skulle kunne anses for at være uforenelig med en retsafgørelse, der er truffet i fuldbyrdelsesstaten, fordi de betingelser for iværksættelse af foreløbige retsmidler, som foreskrives i de nationale lovgivninger, er forskellige, for så vidt som de afgørelser, der er truffet på grundlag af disse forskellige processuelle regler ikke medfører indbyrdes uforenelige retsvirkninger.

34. Den omstændighed, at de processuelle betingelser, der gælder i de nationale lovgivninger, ikke er identiske, kan derfor ikke adskilles fra, at der med de to omtvistede retsafgørelser er blevet truffet to diametralt modsatte afgørelser om forbudsbegæringen. Det er også netop på grund af denne uforenelighed — for så vidt angår afgørelsernes retsvirkninger i Hoffmann-dommens forstand — at Bundesgerichtshof stiller spørgsmål om, hvorvidt afgørelsernes uforenelighed fortsat består, selv når denne uforenelighed skyldes de forskellige processuelle regler, der har ligget til grund for, at de er truffet.

35. Uanset hvor forskellige retsafgørelserne er, beror usikkerheden for så vidt angår fortolkningen af konventionens artikel 27, nr. 3, også på, at tvisten ikke er blevet afgjort i realiteten, dvs. i henhold til materielle retsregler. Udsigten for en part til at få sin begæring fremmet beror hovedsagelig på, i hvilken udstrækning den nationale domstol, i overensstemmelse med de betingelser for iværksættelse af foreløbige retsmidler, som gælder i henhold til national ret, har mulighed for at tillade foreløbige retsmidler.

Forskellene i de processuelle regler giver i sig selv en risiko for uforenelige retsafgørelser, således at det i den foreliggende sag ikke er sikkert, at en italiensk dom om sagens realitet, som afsiges i medfør af den materielle lov, der finder anvendelse på sagen, ville være uforenelig med en tilsvarende tysk dom.

36. Bundesgerichtshof har derfor præciseret, at Landgericht Koblenz ikke i sagens realitet har afslået, at Italian Leather kan

15 — Sag 145/86, Sml. s. 645, præmis 22.

16 — Jf. generaladvokat Darmons forslag til afgørelse i Hoffmann-sagen, punkt 10 og 11.

have ret til at opnå en afgørelse om, at WECO skal undlade at udvise en bestemt adfærd [17]. Landgericht Koblenz har blot fastslået, at en særlig betingelse for, at der kan gives medhold i en selvstændig sag om foreløbige forholdsregler, ikke er opfyldt [18]. Ifølge Landgericht Koblenz søgte rekvirenten ikke kun at få den eksisterende retstilstand opretholdt, men derimod reelt at opnå en regulering af retsforholdet mellem parterne. Nødvendigheden af at afværge betydelig skade, som er en af betingelserne for at iværksætte foreløbige retsmidler, var således ikke opfyldt [19]. Tribunale di Bari traf en anden afgørelse i medfør af sine egne processuelle regler.

37. Fortolkningsspørgsmålet skal dermed forstås således, at det ønskes afklaret, om konventionens artikel 27, nr. 3, skal fortolkes således, at en udenlandsk afgørelse om nedlæggelse af et forbud, er uforenelig i artikel 27, nr. 3's forstand med en afgørelse om foreløbige retsmidler — hvorved et sådant retsmiddel er blevet afslået, og som er truffet i fuldbyrdelsesstaten vedrørende de samme parter — når de indbyrdes modstridende retsvirkninger af afgørelserne skyldes forskelle i de processuelle betingelser, som i national ret gælder for, at et forbud kan nedlægges i henholdsvis domsstaten og fuldbyrdelsesstaten.

38. Jeg har allerede nævnt, at retsafgørelser som dem, der er genstand for tvisten i hovedsagen, har retsvirkninger, som gensidigt udelukker hinanden.

39. Den italienske domstol fremmede Italian Leathers forbudsbegæring, efter at den tyske domstol havde afslået en tilsvarende begæring fremsat af samme rekvirent.

40. Det forhold, at en domstol i en kontraherende stat fremmer en begæring, som er identisk med en begæring, som er blevet afslået af en domstol i en anden kontraherende stat, er ikke i alle tilfælde et forhold, som i eksekvatursager giver anledning til tvivl om, hvorvidt de to afgørelser er forenelige eller ej.

I Hoffmann-dommen blev en udenlandsk retsafgørelse, hvorefter en ægtemand tilpligtedes at betale hustrubidrag i henhold til den underholdspligt, der gjaldt for ægtefæller, f.eks. fundet at være uforenelig med en indenlandsk retsafgørelse om opløsning af ægteskabet. Selv om de to retsafgørelser ikke havde samme sagsgenstand, blev afgørelserne, der var truffet i sager mellem de samme parter, alligevel fundet at være omfattet af konventionens artikel 27, nr. 3.

41. I den foreliggende sag er omstændighederne i sagen for den nationale domstol enklere at udrede, eftersom de to domstole har truffet modstridende afgørelser vedrørende samme begæring.

17 — S. 7 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.
18 — S. 7 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.
19 — S. 7 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen.

42. Argumentet om, at afgørelsen om at fremme forbudsbegæringen skulle være forenelig med afgørelsen om at afslå begæringen, fordi den ene retsafgørelse medfører positive retsvirkninger, mens den anden ikke medfører ændringer i, hvad der er den gældende retstilstand, kan ikke godtages[20].

43. En afgørelse, hvorved en begæring afvises eller afslås, må nemlig anses for at have retsvirkninger uanset det retlige grundlag for afgørelsen. Afgørelsen om ikke at nedlægge et forbud, er i sig selv en positiv handling, selv om den er kendetegnet ved, at den savner materielle retsvirkninger. En afgørelse om afslag kan således stride imod en afgørelse, som fastsætter de modsatte retsvirkninger.

44. Det skal undersøges, om afgørelser, som er uforenelige i Hoffmann-dommens forstand, fortsat skal anses for uforenelige, når det, der gør dem uforenelige, er forskelle mellem de processuelle betingelser, som foreskrives i national ret for, at en forbudsbegæring kan fremmes.

45. Denne vurdering må tage udgangspunkt i konventionens ordlyd og formål.

46. I konventionens artikel 27, nr. 3, gives der ingen forklaring på, hvad der skal forstås ved »uforenelig«. Bestemmelsen forudsætter, at den udenlandske afgørelse, hvis anerkendelse nægtes, og den retsafgørelse, som er truffet i den stat, begæringen rettes til — for at der kan være tale om uforenelige retsafgørelser — skal være afsagt i en sag mellem de samme parter. I bestemmelsen findes der herudover ingen andre betingelser som f.eks. at de nationale retter skal have truffet afgørelse i sammenlignelige eller identiske procedurer.

47. Der findes en risiko for uforenelighed i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand, uanset hvilken type afgørelse der er tale om, forudsat at afgørelsen er omfattet af definitionen i konventionens artikel 25.

48. Domstolen har om fortolkningen af artikel 25 fastslået, at en retsakt — for at kunne anses for en »retsafgørelse« i konventionens forstand — skal være udstedt af et judicielt organ, der har sæde i en kontraherende stat, og som har kompetence til at træffe afgørelse i stridsspørgsmål mellem parterne[21]. I artikel 25 sondres der imidlertid ikke mellem nationale retsafgørelser under hensyn til den procedure, der har ligget til grund for, at de er truffet.

20 — Det Forenede Kongeriges regering synes at forsvare denne opfattelse med den begrundelse, at det »af forelæggelseskendelsen [...] ikke klart fremgår, hvilken modstrid der skulle være mellem de to afgørelser« (punkt 9 i regeringens indlæg) eller, som regeringen har anført under retsmødet, på hvilken måde retsvirkningerne af den tyske afgørelse skulle kunne være uforenelige med de positive retsvirkninger, som følger af den italienske. Det Forenede Kongeriges regering har tilføjet, at et afslag på en begæring om foreløbige eller sikrende retsmidler udgør en afgørelse, som hverken skal anerkendes eller fuldbyrdes i andre kontraherende stater, og at man derfor kan rejse spørgsmål om, hvorvidt det er begrundet, at afgørelsens uforenelighed med en afgørelse, som er truffet i en anden kontraherende stat, skal indebære, at den sidstnævnte afgørelse ikke anerkendes (punkt 22). Det hævdes at stride imod konventionens formål ikke at anerkende en udenlandsk retsafgørelse af den grund, at den er uforenelig med en retsafgørelse i fuldbyrdelsesstaten, som dermed ikke selv kan anerkendes (punkt 24).

21 — Dom af 2.6.1994, sag C-414/92, Solo Kleinmotoren, Sml. I, s. 2237, præmis 17.

49. Domstolen har tydeligt understreget, at en anden fortolkning ikke kan gælde med henblik på anvendelsen af konventionens artikel 27, nr. 3, eftersom definitionen af begrebet »retsafgørelse« i artikel 25 gælder for alle de konventionsbestemmelser, hvori begrebet er benyttet [22].

50. Med udgangspunkt i de relevante bestemmelser må det derfor antages, at retsafgørelser — som træffes i medfør af nationale procedurer om foreløbige retsmidler, for hvilke der gælder specifikke regler, som derfor i højere grad end andre regler vil kunne variere mellem de kontraherende stater — er undergivet samme retsregler som andre retsafgørelser, der er omfattet af konventionens artikel 25.

51. Dette synspunkt bekræftes af Domstolens praksis, hvorefter konventionens artikel 24 ikke udelukker, at foreløbige eller sikrende retsmidler kan anerkendes eller fuldbyrdes under iagttagelse af bestemmelserne i konventionens artikel 25-49 [23]. Det kan ikke antages, at konventionen finder anvendelse på procedurer, der resulterer i afgørelser af denne type, uden at den samtidig tager stilling til den mulighed, at de pågældende afgørelser kan være uforenelige.

Det er korrekt, at det i hovedsagen ikke er den afgørelse, der er truffet i medfør af konventionens artikel 24, som er genstand for eksekvaturbegæringen. Ikke desto mindre skal det bemærkes, at Domstolen har fastslået, at afgørelser, hvori der træffes bestemmelse om foreløbige eller sikrende retsmidler — herunder afgørelser, hvorved der iværksættes et forbud for at afværge et uopretteligt økonomisk tab [24] — ikke på grund af deres beskaffenhed skal anses for at være undtaget fra den ordning, som i henhold til konventionens artikel 27, nr. 3, gælder for retsafgørelser i almindelighed [25].

52. Konventionens formål bekræfter, hvad der synes at følge af dens ordlyd.

53. I henhold til Jenard-rapporten kan det »ikke bestrides, at retstilstanden i en stat ville blive forstyrret, såfremt man kunne påberåbe sig to modstridende domme« [26]. Hensynet til at afværge risikoen for forstyrrelse af retstilstanden, der som bekendt er begrundelsen for den undtagelse, der er indført ved konventionens artikel 27, nr. 3, bør være vejledende for fortolkningen af denne bestemmelse.

22 — Samme dom, præmis 20.

23 — Dom af 21.5.1980, sag 125/79, Denilauler, Sml. s. 1553, præmis 17. Jf. også dom af 6.3.1980, sag 120/79, De Cavel, Sml. s. 731, præmis 9 og 10.

24 — Sådanne foranstaltninger er blevet defineret som retsmidler, »som inden for de områder, der er omfattet af konventionens anvendelsesområde, skal sikre opretholdelsen af en bestemt faktisk eller retlig situation med det formål at beskytte rettigheder, der i øvrigt påstås anerkendt ved afgørelsen af sagens realitet« (dom af 17.11.1998, sag C-391/95, Van Uden, Sml. I, s. 7091, præmis 37).

25 — Jf. også Van Uden-dommen, præmis 34, hvoraf det fremgår, at »i det omfang genstanden for et krav om anvendelse af foreløbige retsmidler [...] angår et spørgsmål, der er omfattet af konventionens materielle anvendelsesområde, finder konventionen anvendelse [...]«.

26 — S. 45.

54. Hoffmann-dommen illustrerer på udmærket vis, at det må kræves, at artikel 27, nr. 3, fortolkes strengt. Af dommen fremgår det, at det — for at to retsafgørelser skal kunne anses for uforenelige — må kræves, at der foreligger uforenelighed mellem den retlige norm, som er resultatet af afgørelsen i domsstaten, og den, som er resultatet af afgørelsen i fuldbyrdelsesstaten. Denne løsning på retsafgørelsers uforenelighed, der lægger vægt på afgørelsernes forskellige retsvirkninger snarere end deres »egentlige indhold«[27], forekommer mig både at være pragmatisk og i god overensstemmelse med kravet om en streng fortolkning af bestemmelsens ordlyd.

55. I Hoffmann-dommen antog Domstolen, uden dog at udtale det udtrykkeligt, at en retsafgørelse truffet i en kontraherende stat, hvis fuldbyrdelse i en anden kontraherende stat medfører retsvirkninger, som gensidigt udelukker hinanden, udgør en forstyrrelse af retsordenen. Det er først og fremmest afgørelser, der — som det er tilfældet i den foreliggende sag — medfører modsatte retsvirkninger, som omfattes af denne bedømmelse.

56. Man kan, for at blive overbevist om rigtigheden af denne antagelse, blot forestille sig, hvilke konsekvenser det ville have for en stat, som skulle gøre brug af offentlig myndighed med henblik på, i overensstemmelse med national ret, at fuldbyrde to retsafgørelser, hvorefter en begæring er imødekommet i den ene og afslået i den anden. I de kontraherende stater opretholdes retsordenen som følge af, at disse stater bygger på retsstatsprincippet, men dette princip kan kun opretholdes, hvis det anerkendes, at hvert enkelt retssubjekt har adgang til domstolssystemet for at opnå, at gældende ret faktisk anvendes. Hele denne ordning ville blive bragt i fare, hvis de afgørelser, der træffes i en sådan retsstat, ikke ville have virkning som følge af anerkendelse eller fuldbyrdelse af modstridende retsafgørelser truffet i en anden kontraherende stat.

57. Det er ikke afgørende, hvilke processuelle bestemmelser der ligger til grund for disse retsafgørelser. Risikoen for forstyrrelse af retsordenen bliver ikke mindre af, at retsafgørelser med uforenelige retsvirkninger er truffet på grundlag af forskellige processuelle regler.

58. Hvis man lægger til grund, at en domstolsafgørelse er en retsafgørelse i konventionens artikel 25's forstand, skal afgørelsen være gældende som en hvilken som helst anden retsafgørelse i de kontraherende stater. Dette gælder, selv om afgørelsen er truffet i medfør af særlige bestemmelser i national ret. Risikoen for forstyrrelse af retsordenen opstår ved konfrontationen mellem modstridende retsnormer, som ikke er mindre bindende, blot fordi de er truffet inden for rammerne af procedurer for foreløbige retsmidler i medfør af forskellige bestemmelser.

Det er i sagen for den forelæggende ret ikke blevet gjort gældende, at en afgørelse, som træffes i medfør af de gældende italienske

27 — Dette udtryk er anvendt af generaladvokat Darmon i forslaget til afgørelse i Hoffmann-sagen, punkt 10.

regler om foreløbige retsmidler eller i medfør af de tyske regler om foreløbige retsmidler, skulle være mindre bindende end en afgørelse, der træffes efter realitetsbehandling.

59. Jeg mener, at hvis en udenlandsk afgørelse om foreløbige retsmidler som den, der er tale om i hovedsagen, anerkendes — fordi den udenlandske afgørelses uforenelighed med den afgørelse, der er truffet i fuldbyrdelsesstaten, skyldes forskelle i de processuelle betingelser for at iværksætte et foreløbigt retsmiddel — medfører dette en risiko for forstyrrelse af retsordenen i fuldbyrdelsesstaten, som svarer til risikoen ved anerkendelse af en uforenelig retsafgørelse truffet efter en realitetsbehandling.

60. En fortolkning af konventionens artikel 27, nr. 3, som fører til, at uforenelige retsafgørelser udelukkes fra bestemmelsens anvendelsesområde, fordi forskellige processuelle regler finder anvendelse, ville formindske konventionens gennemslagskraft, eftersom procedurerne i civil- og handelsretlige sager langt fra er harmoniseret mellem de kontraherende stater, uanset om det drejer sig om ordinære retssager eller sager om foreløbige retsmidler.

61. Jeg er således af den opfattelse, at baggrunden for, at to retsafgørelser er uforenelige — uanset om uforeneligheden følger af forskelle i de materielle eller i de processuelle regler — ikke bør tages i betragtning af den ret, der skal tage stilling til, om afgørelserne er uforenelige.

62. For fuldstændighedens skyld skal jeg omtale Bundesgerichtshofs bemærkninger om, hvilket skøn den ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om anerkendelse af eller fuldbyrdelsespåtegning på en retsafgørelse, råder over. Bundesgerichtshof har spurgt, om der ikke er grund til, i tilfælde af uforenelighed mellem to retsafgørelser i artikel 27, nr. 3's forstand, at give retten i fuldbyrdelsesstaten mulighed for at undlade at anvende denne undtagelsesbestemmelse, hvis den finder, at anerkendelse eller fuldbyrdelse af den pågældende afgørelse ikke vil forstyrre retsordenen i væsentlig grad[28].

63. Jeg mener ikke, at Bundesgerichtshofs forslag er i overensstemmelse med konventionen og navnlig ikke med artikel 27, nr. 3.

64. Når det er fastslået, at en udenlandsk retsafgørelse er uforenelig med en retsafgørelse truffet i en sag mellem de samme parter i fuldbyrdelsesstaten, er dette efter min opfattelse en absolut hindring for, at den førstnævnte retsafgørelse anerkendes på fuldbyrdelsesstatens område.

65. En samtidig fuldbyrdelse af to retsafgørelser, hvis retsvirkninger gensidigt udelukker hinanden, bevirker, hverken

28 — S. 8 i den franske oversættelse af forelæggelseskendelsen, punkt 3.

mere eller mindre, at retsordenen mister sin effektive virkning, fordi to indbyrdes modstridende retlige normer søges bragt i anvendelse. Et samfund, der bygger på retsstatsprincippet, mister sin substans, hvis de regler, der udgør grundlaget for retsordenen, fratages deres virkning. Denne normkonflikt eller, om man vil, den gensidige ophævelse af normerne er i sig selv i strid med retsordenen.

66. Heraf følger, at det ikke tilkommer en domstol at foretage en bedømmelse af, om der er en større eller mindre risiko for, at anerkendelse eller fuldbyrdelse af en udenlandsk retsafgørelse forstyrrer retsordenen, når det er fastslået, at retsafgørelsen — i Hoffmann-dommens forstand — er uforenelig med en retsafgørelse, der er truffet i fuldbyrdelsesstaten. Forstyrrelsen af retsordenen er konsekvensen af, at de retsvirkninger, som de to retsafgørelser medfører, er uforenelige.

67. Anerkendelse af et sådant skøn ville indebære, at retterne tillægges kompetence til — efter rettens egen opfattelse af retsordenen — at træffe afgørelse til fordel for eller imod den ene eller den anden retsafgørelse og uanset de retsvirkninger, som den pågældende retsafgørelse medfører. Herved ville der blive skabt en undtagelse fra artikel 27, nr. 3, som på ingen måde fremgår af bestemmelses ordlyd.

68. Af disse grunde bør retterne ikke anses for at have en sådan kompetence.

69. Det følger af det anførte, at en udenlandsk retsafgørelse om nedlæggelse af et forbud er uforenelig med en afgørelse om foreløbige retsmidler, hvorved et sådant retsmiddel er blevet afslået, og som er truffet i fuldbyrdelsesstaten vedrørende de samme parter, selv når de modstridende retsvirkninger af afgørelserne skyldes forskelle i de processuelle betingelser, som i national ret gælder for, at et forbud kan nedlægges i henholdsvis domsstaten og fuldbyrdelsesstaten.

70. Den ret, der skal tage stilling til en begæring om anerkendelse af eller fuldbyrdelsespåtegning på en udenlandsk retsafgørelse, har ikke beføjelse til at imødekomme begæringen med den begrundelse, at afgørelsen ikke medfører en tilstrækkelig forstyrrelse af retsordenen, når den afgørelse, der er truffet i domsstaten, i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand er uforenelig med en afgørelse, der er truffet i fuldbyrdelsesstaten.

71. Det er kun nødvendigt at besvare det andet og det tredje spørgsmål, hvis der svares benægtende på spørgsmålet om, hvorvidt en udenlandsk retsafgørelse kan anses for uforenelig i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand med en retsafgørelse truffet i fuldbyrdelsesstaten, uanset hvilke betingelser der gælder i national ret for iværksættelse af foreløbige retsmidler. Det er således ufornødent at besvare de øvrige spørgsmål, der er forelagt af Bundesgerichtshof.

Forslag til afgørelse

72. Sammenfattende foreslår jeg Domstolen at besvare de af Bundesgerichtshof forelagte spørgsmål på følgende måde:

»Artikel 27, nr. 3, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, skal fortolkes således, at en udenlandsk retsafgørelse om nedlæggelse af et forbud er uforenelig i artiklens forstand med en afgørelse om foreløbige retsmidler, hvorved et sådant retsmiddel er blevet afslået, og som er truffet i fuldbyrdelsesstaten vedrørende de samme parter, selv når de modstridende retsvirkninger af afgørelserne skyldes forskelle i de processuelle betingelser, som i national ret gælder for, at et forbud kan nedlægges i henholdsvis domsstaten og fuldbyrdelsesstaten.

Den ret, der skal tage stilling til en begæring om anerkendelse af eller fuldbyrdelsespåtegning på en udenlandsk retsafgørelse, har ikke beføjelse til at imødekomme begæringen med den begrundelse, at afgørelsen ikke medfører en tilstrækkelig forstyrrelse af retsordenen, når den afgørelse, der er truffet i domsstaten, i konventionens artikel 27, nr. 3's forstand er uforenelig med en afgørelse, der er truffet i fuldbyrdelsesstaten.«